Svar på skriftligt spörsmål SSS 706/2022 rd

Svar på skriftligt spörsmål om amorteringsfria månader för gäldenärer och tillfällig harmonisering och fastställande av dem inom finanssektorn

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 706/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Jari Kinnunen /saml:

> Ämnar regeringen vidta åtgärder för att gäldenärerna tillfälligt ska kunna på begäran få 12–24 amorteringsfria månader under perioden 2023–2025 trots att de redan av någon i sig grundad anledning har använt amorteringsfria månader i sina lånebetalningar?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Kundens amorteringsfria perioder bestäms i regel enligt vad som avtalats i det ursprungliga kreditavtalet mellan kunden och banken eller vad som banken och kunden senare kommer överens om på basis av överläggningar från fall till fall. Lånetiden för en bostadskredit med statsborgen kan dock vara högst 25 år och av särskilda skäl högst 27 år.

Flera bankers bostadskreditavtal innehåller villkor för vilken typ av amorteringsfrihet eller andra ändringar som genomförs under kreditförhållandet på kundens begäran. Bankpraxisen är inte enhetlig i detta avseende. Banken och kunden kan också avtala om amorteringsfrihet senare.

Den gällande lagstiftningen innehåller skyldigheter för banker och andra kreditgivare om hur de ska agera gentemot konsumentgäldenärer under kreditförhållandet. Bestämmelserna tillämpas bland annat när kunden begär amorteringsfrihet eller något annat betalningsarrangemang vid försämrad ekonomiskt läge. Enligt konsumentskyddslagen (38/1978) ska kreditgivarna vid kreditgivningen förfara ansvarsfullt och iaktta bestämmelserna om god kreditgivningssed. En central del av god kreditgivningssed är att kreditgivaren ska förhålla sig ansvarsfullt till betalningsarrangemangen när konsumenten möter betalningssvårigheter. Kreditgivaren ska ge sina kunder information och råd för att förhindra att betalningssvårigheter uppstår eller fördjupas och för att hantera insolvenssituationer. Bankerna ska som en mer allmän princip som styr deras verksamhet iaktta god banksed, vilket föreskrivs i kreditinstitutslagen (610/2014).

Det är vanligt att man förhandlar och avtalar om amorteringsfrihet mellan banken och kunden, även om kunden enligt det ursprungliga kreditavtalet inte har rätt till det endast genom ett eget

meddelande. Beviljandet av amorteringsfrihet påverkas förutom av kundens situation även av bland annat räntevillkoret för krediten. I synnerhet kan kreditens fasta ränta i praktiken begränsa amorteringsfriheten.

Riksdagen har godkänt ett lagstiftningspaket som begränsar hushållens överskuldsättning. I regeringens proposition om detta (RP 101/2022 rd) har man ansett att amorteringsfrihet enligt god kreditgivningssed och andra motsvarande ändringar i betalningsprogrammet för bostadskrediter för privatpersoner ska kunna göras oberoende av att lånetidsbegränsningarna i fortsättningen tillämpas vid kreditgivningstidpunkten. Begränsningarna av amorteringsfriheten gäller å sin sida endast nya husbolagslån för nya objekt som beviljas från och med början av juli, men även för dessa lån finns det en viss flexibilitetsmån.

Enligt den gällande lagen förutsätts alltså att kreditgivarna överväger och agerar ansvarsfullt från fall till fall när kunden stöter på betalningssvårigheter. För närvarande är det åtminstone inte nödvändigt att inkludera närmare bestämmelser om klientens rätt till amorteringsfrihet.

Helsingfors 16.2.2023

Finansminister Annika Saarikko